

CHET TILIDA OG'ZAKI NUTQNI RIVOJLANTIRISHDA INDIVIDUAL YONDASHUVNING TUTGAN O'RNI

Israilova Shabnam Juraboyevna
Chirchiq Davlat Pedagogika Universiteti doktoranti

Annotatsiya. Ushbu maqola chet tilini o'rganishda og'zaki nutqni rivojlantirishga yordam berishda individual yondashuvning hal qiluvchi rolini ko'rib chiqadi. Unda tilni o'zlashtirishning turli jihatlari, jumladan, psixologik omillar, pedagogik metodologiyalar, ijtimoiy-madaniy ta'sirlar o'rganiladi. Muhokama o'quvchilarning o'ziga xos ehtiyojlari, qiziqishlari va o'rganish uslublariga mos keladigan shaxsiylashtirilgan strategiyalarning muhimligini ta'kidlaydi. Tegishli adabiyotlar va amaliy tadqiqotlarni ko'rib chiqish orqali ushbu maqolada individual yondashuv nafaqat o'quvchilarning til bilimlarini oshirishi, balki maqsadli tildan og'zaki foydalanishga bo'lgan ishonchi va motivatsiyasini ham kuchaytiradi.

Kalit so'zlar: keys, fleshli kartalar, kontekst, lingvistik tadqiqotlar, kommunikativ uslublar.

РОЛЬ ИНДИВИДУАЛЬНОГО ПОДХОДА В РАЗВИТИИ УСТНОЙ РЕЧИ НА ИНОСТРАННОМ ЯЗЫКЕ

Исраилова Шабнам Джурабоевна
Докторант Чирчикского государственного педагогического университета

Аннотация. В данной статье рассматривается важнейшая роль индивидуального подхода в развитии разговорных навыков при изучении иностранного языка. Он изучает различные аспекты овладения языком, включая психологические факторы, педагогические методики, социокультурные влияния. Обсуждение подчеркивает важность персонализированных стратегий, которые соответствуют уникальным потребностям, интересам и стилям обучения учащихся. На основе обзора соответствующей литературы и тематических исследований эта статья показывает, что индивидуализированный подход не только улучшает языковые навыки учащихся, но также повышает их уверенность и мотивацию к использованию целевого языка в устной форме.

Ключевые слова: кейс, карточки, контекст, лингвистические исследования, стили общения.

THE ROLE OF AN INDIVIDUAL APPROACH IN THE DEVELOPMENT OF ORAL SPEECH IN A FOREIGN LANGUAGE

Israilova Shabnam Juraboyevna
Doctoral student of Chirchik State Pedagogical University

Annotation. This article examines the crucial role of the individual approach in helping to develop speaking skills in foreign language learning. It studies various aspects of language acquisition, including psychological factors, pedagogical methodologies, and socio-cultural influences. The discussion highlights the importance of personalized strategies that match students' unique needs, interests, and learning styles. Through a review of relevant literature and case studies, this paper shows that an individualized approach not only improves students' language skills, but also increases their confidence and motivation to use the target language orally.

Key words: case, flash cards, context, linguistic studies, communicative styles.

KIRISH. Tilni o'zlashtirish sohasida xorijiy tilda og'zaki nutqni rivojlantirish muhim bosqich hisoblanadi. Ikkinchi til yoki xorijiy tilda samarali og'zaki muloqot qilish qobiliyati ko'pincha tilni egallash va ravonlik o'lchovi sifatida qaraladi. Biroq, bu malaka darajasiga erishish bir o'lchovli sayohat emas; balki moslashtirilgan va individual yondashuvni talab qiladi. Ushbu muqaddima chet tilini o'rganish kontekstida og'zaki nutq ko'nikmalarini tarbiyalash va rivojlantirishda bunday yondashuvning asosiy rolini o'rganish uchun zamin yaratadi.

Til o'rganishga an'anaviy tarzda standartlashtirilgan usullar va o'quv dasturlari orqali yondashiladi, bu ko'pincha individual o'quvchilarning turli ehtiyojlari va o'rganish uslublarini hisobga olmaydi. Biroq, lingvistik tadqiqotlar va pedagogika sohasidagi so'nggi yutuqlar har bir o'quvchining o'ziga xos

xususiyatlariga mos keladigan shaxsiylashtirilgan strategiyalarning muhimligini ta'kidladi. Bu nuqtai nazarning o'zgarishi chet tilida og'zaki nutqni rivojlantirishga individual yondashuvning inkor etib bo'lmaydigan ta'sirini ko'rsatdi.

Ushbu maqola tilni o'rganishda individual yondashuvning ko'p qirrali jihatlarini o'rganishga qaratilgan bo'lib, uning og'zaki nutq qobiliyatiga ta'siriga alohida e'tibor qaratiladi. Psixologik, pedagogik va ijtimoiy-madaniy omillarning o'zaro ta'sirini o'rganib, ushbu tadqiqot moslashtirilgan strategiyalar o'quvchilarning chet tilida ravon va ishonchli gapirish qobiliyatini sezilarli darajada oshirishi mumkin bo'lgan usullarni yoritishga intiladi. Mavjud adabiyotlarni, empirik tadqiqotlarni va real misollarni har tomonlama ko'rib chiqish orqali ushbu maqola chet tilida og'zaki nutqni bilish yo'lida individual yondashuvni qo'llashning afzalliklari va oqibatlarini yoritib beradi.

METODLAR

Til o'rganish murakkab va dinamik jarayondir, ayniqsa chet tilida og'zaki nutqni rivojlantirish haqida gap ketganda. An'anaviy yagona o'lchovli yondashuv ko'pincha individual o'quvchilarning turli xil ehtiyojlari va o'rganish uslublarini qondirishda yetishmaydi. Individuallashtirilgan yondashuvlarga bo'lgan ehtiyoj: Til o'rgatishning an'anaviy usullari ko'pincha og'zaki nutq malakasini e'tiborsiz qoldirib, yozma ko'nikmalarni birinchi o'ringa qo'yadi, samarali muloqot og'zaki va yozma jihatlarini o'z ichiga oladi. Individual yondashuv o'quvchilarning tilshunoslik qobiliyatlari, motivatsiyasi va afzal ko'rgan o'rganish uslublarida farqlanishini tan oladi. O'qitish usullari va materiallarini har bir o'quvchining o'ziga xos ehtiyojlariga moslashtirib, individual yondashuvlar og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirish uchun yanada qulay muhit yaratadi.

Psixologik metodlar: Tilni o'zlashtirish va og'zaki nutqni rivojlantirishda psixologik omillar muhim rol o'ynaydi. O'quvchilarning o'ziga bo'lgan ishonchi, tashvish darajasi, motivatsiyasi va maqsadli tilga munosabati ularning og'zaki muloqotga tayyorligi va qobiliyatiga katta ta'sir ko'rsatishi mumkin. Individual yondashuvlar ushbu omillarni hisobga olib, o'quvchilarga psixologik to'siqlarni yengib o'tish va og'zaki nutq qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berish uchun qo'llab-quvvatlash, rag'batlantirish va shaxsiy fikr-mulohazalarni taklif qiladi.

Pedagogik metodologiyalar: Til o'rganishda samarali pedagogik metodikalar nutq va tinglash qobiliyatlarini birinchi o'ringa qo'yadigan interfaol va kommunikativ yondashuvlarga urg'u beradi. Individuallashtirilgan yondashuvlar o'qituvchilarga o'qitish usullarini, faoliyatni va baholashni o'quvchilarning og'zaki nutqni bilish maqsadlariga moslashtirishga imkon beradi. Bu rolli o'yinlar, munozaralar, bahslar, til o'yinlari va haqiqiy tildan foydalanishni taqlid qiluvchi va og'zaki muloqotda faol ishtirok etishga yordam beradigan real hayotdagi kommunikativ vazifalarni o'z ichiga olishi mumkin.

NATIJALAR

Nutqni takomillashtirish - bu sadoqat, amaliyot va shaxsiy yondashuvni o'z ichiga olgan sayohatdir. Yangi tilni o'rganyapsizmi yoki ona tilingizda muloqot qilish qobiliyatingizni oshirishga intilyapsizmi, muayyan qadamlarni bajarish sizning nutq mahoratingizni sezilarli darajada oshirishi mumkin. Ushbu maqolada biz odamlarga nutqini noyob va samarali tarzda yaxshilashga yordam beradigan bir qator qadamlarni ko'rib chiqamiz.

Talaffuz, alohida tovushlarga e'tibor qaratish lozim. Siz uchun qiyin bo'lgan tovushlarni aniqlang va ularni alohida mashq qiling. Talaffuz bo'yicha qo'llanmalar yoki talaffuz mashqlarini taklif qiluvchi til o'rganish ilovalari kabi resurslardan foydalaning. Chet tilida so'zlashuvchilarga taqlid qilish foydali taraflaridan biridir. Chet tilida so'zlashuvchilarni tinglang va ularning talaffuziga yaqindan taqlid qilishga harakat qiling. Ular ishlatadigan ritm, stress va intonatsiya naqshlariga e'tibor bering. O'zingizni ovozingizni yozib olish nutqni ravonligini oshirishda hizmat qiladi. O'z nutqingizni yozib oling va uni chet tilida so'zlashuvchilar bilan solishtiring. Yaxshilash mumkin bo'lgan sohalarni aniqlang va ular ustida izchil ishleng.

Lug'atni kengaytirish, tezroq va to'xtamasdan so'zlashishga zamin yaratadi. Muntazam o'qing, o'z tilingizda va o'rganayotgan chet tilingizda kitob, maqola yoki gazeta o'qishni odat qiling. Bu sizni yangi so'zlar bilan tanishtiradi va so'z boyligini mustahkamlashga yordam beradi. Fleshli kartalardan foydalaning: Yangi so'zlar bilan kartalar yarating va ularni muntazam ravishda ko'rib chiqing. Kartochkalar so'z boyligini yodlashning samarali usuli hisoblanadi.

Kontekstli o'rganish so'z boyligingizni va fikrlashingizni oshiradi. Kontekstdagi so'zlarni jumlar yoki hikoyalarda qo'llash orqali o'rganing. Bu so'zlarning turli vaziyatlarda qanday qo'llanilishini

tushunishga yordam beradi. Fikr-mulohazalarni izlash o'quvchiga tanqidiy fikrlashni rivojlantirishda katta yordam beradi. O'rganayotgan tilni yaxshi biladigan kishi bilan hamkorlik qilish darkor. Sherik bilan gaplashishni mashq qilish va talaffuzingiz va foydalanishingiz haqida fikr-mulohazalaringizni so'rang. Hozirgi jadallashgan zamonda shaxs bo'lishi shart emas, turli xil sun'iy intellekt obyektlari o'quvchiga individual yondashishga yordam beradi. Ular sizning xatolaringizni tuzatishi va yaxshilash bo'yicha ko'rsatmalar berishi mumkin.

Ortidan qaytarish texnikasi, chet tilida so'zlashuvchilarning yozuvlarini tinglang va ular bilan birga gapiring. Bu sizning talaffuzingiz va ravonligingizni yaxshilashga yordam beradi. Texnologiyadan foydalanish, til o'rganish ilovalari, jumladan, Interaktiv til amaliyoti uchun Duolingo, Babbel yoki Rosetta Stone kabi ilovalardan foydalanish maqsadga muvofiqdir. Bu ilovalar ko'pincha talaffuz mashqlari va fikr-mulohazalarni o'z ichiga oladi. Nutqni aniqlash dasturi, talaffuzingiz to'g'riligi haqida tezkor fikr-mulohazalarni taqdim etuvchi nutqni aniqlash dasturida gapirishni mashq qilish kerak. Qo'shimcha o'quv materiallari uchun YouTube darsliklari, til forumlari va podkastlar kabi onlayn resurslarni o'rganish kerak.

Til almashish platformalari, bular : Tandem, HelloTalk yoki til almashinuvi kabi platformalarga qo'shilish , sizga chet tilida so'zlashuvchilar bilan bog'lanishingiz va gapirishni mashq qilishingiz mumkin.

MUNOZARA. Nutq qobiliyatingizni individual tarzda oshirish maqsadli amaliyot, fikr-mulohazalar, chet tilida so'zlashuvchilarga ta'sir qilish va texnologiya va resurslardan foydalanishni o'z ichiga oladi. Ushbu bosqichlarni bajarish va o'rganishga proaktiv yondashuvni qo'llab-quvvatlash orqali siz nutqiy mahoratingiz va muloqot samaradorligingizda sezilarli yutuqlarga erishishingiz mumkin.

Haqiqiy maqsadlar qo'yish ham eng muhimlaridan biridir. Til o'rganish maqsadlaringizni kichikroq, erishish mumkin bo'lgan bosqichlarga ajratish kerak. Yo'lda muvaffaqiyatingizni nishonlash darkor. Muntazam ravishda mashq qilish muhimdir. Chunki tilni bir kun o'rganmadingiz, shug'ullanmadingiz degani siz o'smadingiz balki bir pog'onaga pasaydingiz degani. Bir necha daqiqa bo'lsa ham, har kuni nutqni mashq qilish uchun vaqt ajratish kerak. Madaniy qiziqishlar, sayohatga intilishlar yoki tilni o'rganish bilan bog'liq shaxsiy maqsadlar kabi motivatsiya manbalarini toppish zarur.

Ijtimoiy-madaniy ta'sirlar: chet tilida og'zaki nutqning rivojlanishiga madaniy muhit, ijtimoiy normalar va kommunikativ uslublari kabi ijtimoiy-madaniy omillar ham ta'sir qiladi. Individuallashtirilgan yondashuvlar o'quvchilarning madaniy sezgirliklarini, muloqot uslublari afzal ko'rishlarini va haqiqiy til kontekstlariga ta'sir qilish ehtiyojini hisobga oladi. Til o'qitishda madaniy elementlarni qo'shish va madaniyatlararo muloqot imkoniyatlarini ta'minlash orqali individual yondashuvlar o'quvchilarning og'zaki nutq ko'nikmalarini va madaniyatlararo kompetentsiyalarini boyitadi.

Keys tadqiqotlari va ilg'or tajribalar: Biz ko'rsatadigan misollar og'zaki nutqni rivojlantirishda shaxsiylashtirilgan tilni o'qitish samaradorligini ko'rsatadigan ilg'or tajribalar, innovatsion strategiyalar va natijalarni namoyish etadi. Haqiqiy hayotdagi ilovalar va muvaffaqiyat hikoyalarini ta'kidlab, ushbu maqola o'qituvchilar va o'quvchilarni chet tilida og'zaki nutqni bilish uchun individual yondashuvlarni qabul qilishga ilhomlantirishga qaratilgan.

XULOSA. Xulosa qilib aytganda, o'quvchilarning turli ehtiyojlari, psixologik omillari, pedagogik metodologiyalari va ijtimoiy-madaniy ta'sirlarini hisobga olgan holda individual yondashuvlar og'zaki nutq malakasini, ishonchni va motivatsiyani rag'batlantiradigan qo'llab-quvvatlovchi va jozibador o'quv muhitini yaratadi. O'qituvchilar, o'quvchilar va siyosatchilar til o'rganish va madaniyatlararo muloqotda og'zaki muloqot ko'nikmalarining to'liq imkoniyatlarini ochish uchun shaxsiylashtirilgan tilni o'qitishga ustuvor ahamiyat berish va sarmoya kiritishga da'vat etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Goodyear P. Teacher thinking, beliefs and knowledge in higher education. Teaching online. Sydney. – 2002. – 384 p.
2. Yoqubov I. "Ingliz tili o'qitish metodikasi", (o'quv qo'llanma). Toshkent. Sharq nashriyoti. 2003-yil.
3. Pawlowski J. Lerntechnologiestandards: Gegenwart und Zukunft, in: Was macht E-Learning erfolgreich – Grundlagen und Instrumente der Qualitätsbeurteilung, – Berlin et al.: Springer 2004, – S. 93-110.
4. Sauter W., SBender M. · Blended Learning. Effiziente Integration von ELearning und Präsenztraining. Neuwied: Luchterhand, 2002, 301 S.